

AZ ÚJMISE ÉS A PAPLAKODALOM*

Tanulmányomban az újonnan felszentel pap első önállóan bemutatott szentmiséjét, az újmisét és a hozzá kapcsolódó rítusok, szokások körét mutatom be, külön kiemelve egy ma már kevés helyen meglévő ünneplési módot, a paplakodalmat.

Kutatástörténeti előzmények

Az újmise kutatásával a magyarországi vallási néprajz még nem foglalkozott, ezért a téma szakirodalmi előzményei sem nagyon lelhetők fel. Az általam tanulmányozott liturgiátörténeti munkák inkább a papszenteléssel foglalkoznak, az újmisét épphogy csak megemlítik. Kutatásaim során mindössze két olyan munkával találkoztam, amelyek megemlítik az újmise és paplakodalom szokását.

Az újmise liturgiájának középkori forrásokban való felbukkanásával Radó Polikárp foglalkozott. Kutatásai szerint az újmise már a középkor óta az egész egyházközség ünnepe. Az újmise első feljegyzésével 1456-ból találkozunk: „A teti premontrei breviárium kézirásos kódexében bejegyezve találjuk egy Fráter Thomas nevű premontrei feljegyzését, hogy 1456-ban „Missam nouam officiauit”, újmiséjét ünnepelte; egy másik egyetemi könyvtári kódex szerint 1469-ben Lócsán Aranyasi Gellértfi János „énekelte Isten nevében újmiséjét.” A Nemzeti Múzeumnak egy kódexében pedig szép szentbeszédet találunk, amelyet 1463–1476 között Esztergomban írtak, hogy az újmisés tiszteletére a templomban elmondják.”¹

Radó Polikárp mindezekon kívül szinte forgotókönyvét adja egy első misének. Leírja, hogyan történik a templom újmisére való feldíszítése, hogyan kéri ki az újmisés papot, hogyan zajlik az újmise, az azt követő áldásosztás, s megemlékezik az egész ünnepi alkalmat záró újmisés ebédéről is. A leírásban szerepet kapnak azok a mozzanatok, amelyek egy-egy világi lakodalomnak is sajátosságai: vendégek hívogatása, újmisés kikérése és elhozatala, lakoma, kaláccsal és borral való köszöntés. Ezeket a mozzanatokot mind a hozzá illő szövegekkel együtt közli a szerző, megjelölve a forrásokat, amelyekből származnak.²

Radó Polikárpon kívül Bálint Sándor foglalkozott az újmisével s annak kapcsán a paplakodalommal. Írásaiban megemlékezik egy szegedi³ s egy jászberényi⁴ újmiséről s egyúttal a paplakodalomhoz kapcsolódó szokásokat is leírja:

* A tanulmány az OTKA K68325 pályázata támogatásával készült.

¹ RADÓ 1949. 1.

² RADÓ 1949. 1.

³ BÁLINT é. n. 1.

⁴ BÁLINT 1938. 49.

„a primícia ünnepi költségeit a XVIII. században a város vezetősége fődözte. Az volt a nyilvánvaló elgondolás, hogy ez áldást hoz a hívek közösségére. Később, még századunk elején is a szegénysorsú szegedi kispapok szentelésük előtt jómódú, jámbor asszonyt választottak maguknak keresztanya gyanánt az idősebb rokonok, vagy ismerősök közül. Olykor ezek maguk is ajándékoztak, különösen ha nem volt gyermekük. Az ilyen asszonyok azután gondoskodtak a föl-szentelendő pap szükségleteiről (ruha, fehérnemű, bútor, kehely), továbbá az újmise vendégség, helyi szóval paplakodalom költségeiről. A papkeresztanya és férje, a papkeresztapa újmise alatt a pap szüleivel együtt a szentélyben foglalt helyet [...] A 19. században még az ezüst- és aranymisés papok is választottak a jubileum emlékeztérére keresztapát, esetleg keresztanyát maguknak.”⁵

Radó Polikárp és Bálint Sándor művein kívül nem találtam más olyan magyar szakirodalmat, amely kifejezetten az újmisével illetve a paplakodalommal foglalkozott volna. Lonovics József⁶, Mihályfi Ákos⁷, Várnagy Antal⁸ liturgiátörténeti munkáiban vannak ugyan utalások az újmisére, a paplakodalom jelenségéről azonban egyikük sem tesz említést. Lonovics a primícia eredetére világít rá, Mihályfi és Várnagy pedig az újmiséhez kapcsolódó áldások szerepét emeli ki.

Fogalmak meghatározása

A Liturgikus Lexikon a következőképpen határozza meg az újmisé: „Az újmise az újonnan felszentelt pap első, ünnepélyes keretek közt bemutatott miséje. (Valójában a második, mert szenteléskor már együtt misézett a szentelő püspökkel.) Az újmisé régi szokás szerint az újmise pap a származási helyén tartja helyi plébános vagy más (idősebb) pap segédkezése mellett. Ezt a paptestvért manuduktornak (kézvezetőnek) mondják. Vannak olyan helyek, ahol a hívek az újmisést házból körmenetileg kísérik a templomba. Ezen a misén a szülők, a testvérek, a szűkebb rokonság és az esetleges jótevők két szín alatt járulhatnak szentáldozáshoz. A mise végén van az újmise áldás, mely a szokásos feltételekkel teljes búcsúval jár. Szokás az újmise emlékképek kiosztása is.”⁹

Az újmise mellett a latin primícia kifejezés ill. az első mise is ismert, a leg-többben azonban az újmise kifejezést használják, mivelhogy „...valami új, új pap mutatja be új helyen [...] Kegyelemekben új [...] Frissen felszentelt ember az tele van [...] lelkesedéssel meg a Szentlélek el kell, hogy töltsen azzal a tüzellel, amivel kimegy az emberek közé, hogy papként szolgáljon” – fogalmazta meg egy beszélgetőtársam. Egy másik adatközlőm szerint azért is találóbb az újmise kifejezés, mert: „Ebben benne van, hogy ez az első, és ennek a lényege, hogy a föl-szentelt pap, mint zsenge hajtás áll ott a keresztény közösség és az isten színe előtt és ő maga mutatja be a legszentebb áldozatot az újmisében.”

⁵ BÁLINT É. II. 2.

⁶ LONOVICS 1857. 336–342.

⁷ MIHÁLYFI 1921.

⁸ VÁRNAGY 1993. 166.

⁹ VERBÉNYI – ARATÓ 1989. 251.

Ezzel szemben Lonovics József munkáiban leginkább a primícia kifejezéssel találkozhatunk: „miként neveztetnek a gyümölcsök s természetnyek elsődjei, vagyis zsenyéji, melyeket Moyses rendeletéből mindenki az Úrnak tartozott feláldozni.”¹⁰

A fent leírtakból világossá válik, hogy az újmise az a szentmise, amelyet az újonnan felszentelt pap ünnepélyes keretek között a szülőhelyén mutat be, s amelyet gazdag szokássor övez. Én ebből a szokássorból a továbbiakban egyetlen elemet, a paplakodalmat emelem ki és mutatom be.

Főképp a dél-alföldi területeken használják a paplakodalom, paplagzi kifejezést az újmisést követő, sokszor hajnalig tartó táncos-zenés mulatságra. Bálint Sándor erről így ír: „[A paplakodalom] az újmisést pap ünnepélyes bevonulása a templomba, a primícia és utána vendégség. Az újmisést processzió szokott menni a templomból a zöldággal díszített szülői házhoz. Itt a manuduktor felszólítja, hogy el lévén jegyezve az Anyaszentegyháznak, Üdvöztőnk intésére válják meg atyái házatól és siessen új hajlékába. Előbb azonban csókolja meg szülei kezét és köszönje meg nevelésüket. Ezután a koszorúslányok felvirágozzák, majd az egész násznép a templomba kíséri. A primícia (újmise) után díszebéd szokott lenni, ahol a múlt században muzsikások is voltak és végül a fiatalság tánca is pördült.”¹¹

Gyűjtéseim során a paplakodalom fogalmát és az újmise megünneplésének ezt a módját egy adatközlőm a következőképpen foglalta össze: „Főleg az a falu, ahol én voltam [...] Harminc évig nem volt primícia. Most tessék elképzelni, hogy addig csak lagzik voltak! Az emberek akkor hogyan tudnak viszonyulni egy primíciához, egy újmiséhez, a szentmisét követő ünnepséghez? Csakis úgy tudnak viszonyulni, mint ahogy egy lakodalomhoz.” Egy másik meglátás szerint: „...a templomba a szülők áldásával kísérik a vendégek az újmisést [...] Párnán egy koszorút is alkalmaztak, jelképezve, a jézusi út kereszthordozást is jelent.”

Az ország egyéb területein a paplakodalom kifejezés nem használatos, maga a jelenség azonban ismert. Az ország több megyéjében is (pl. Nógrád, Somogy) máig élő hagyományként lakodalmassal keretek között ünneplik az újmisést, az egykori paplakodalom világi lakodalmakat idéző szokásai azonban mára már elmaradtak, megkoptak.

Az újmise és a paplakodalom kapcsolata

Radó Polikárp és Bálint Sándor leírásaiból kitűnik, hogy a 20. század első felében az újmise és a paplakodalom még szorosan összeforrt, pontosabban a lakodalmi mozzanatok nem csak az újmisést követő ebédre voltak jellemzőek, hanem ezek foglalták keretbe az újmisést és az azt követő profánabb ünnepséget.

Az újmisést követő vendégséget, agapét őskeresztény gyökerekre vezetik vissza. Egy beszélgetőtársam ezt így fogalmazta meg: „Az utolsó vacsorából ered,

¹⁰ LONOVICS 1857. 337.

¹¹ BÁLINT 1957. 270.

illetve az őskereszténységéből. Jézus az utolsó vacsorán, amikor a kenyeret s a bort felajánlotta és szétosztotta az apostoloknak, az egy lakoma keretében történt [...] A keresztény hagyományokban is nagyon jelentős és minden ilyen ünnepnek része a lakoma.”

Beszélgetőtársaim szerint az újmiséét követő szeretetlakomára (ebédre, vacsorára, paplakodalomra) azért van szükség, mert miután a lélek a szentmisében megkapta táplálékát, a testet is táplálni kell, mivel a kettő – a test és a lélek – szorosán összetartozik. Mindezt nagyon jól összefoglalta egy plébános, aki hangsúlyozta: a szellem, a lélek és a test szorosán összekapcsolódik s ennek értelmében a kultúra, a templom és az étel, amelyek az ember három „síkját” kielégítik, egyformán fontosak.

Azt azonban ma is hangsúlyozzák, hogy az újmiséét követő ebédek, vacsorák, paplakodalomok nem vehetik át a központi szerepet, nem kerülhetnek előtérbe.

Ez a lakoma lehet egy egyszerű újmises ebéd, családi, rokoni, baráti körben, vagy lehet egy egész estés, éjszakát betöltő táncos-zenés mulatozás, azaz paplakodalom.

Radó Polikárpnak a már említett írásában¹² lakodalmi mozzanatok kísérik az ünnepet az újmises kikérésétől egészen az újmises ebéd befejezéséig. A szerző azonban hangsúlyozza, hogy az általa lejegyzett szokássor már csak faluhelyen él, városokban le kell egyszerűsíteni. Az újmise szentségi része után kerül sor az újmises ebédre, ahol ugyancsak előtérbe kerülnek a lakodalmi mozzanatok. A szerző arra is felhívja a figyelmet, hogy az újmises ebéden arra kell törekedni, hogy az ünnepség ne veszítse el szentségi jellegét, külsőségeiben ne legyen egészen világi lakodalom jellegű. Elgondolása szerint ez imával érhető el.

Mára a paplakodalom szokása – legalábbis az általam vizsgált területeken – átalakult. Teljesen elmaradtak belőle a kikérés, elhozatal mozzanatai, és az újmiséét követő vacsora lett az, ami átvette a lakodalmi szerepet, itt jelennek meg a világi lakodalomokban is meglévő szokások.

Az újmisééhez kapcsolódóan jó néhány olyan mozzanat, rítus, szokás van, amely mind az újmises, mind a hívő közösség részéről különös jelentőséggel bír. Ezek közül most csak kettőt emelnék ki. Az újmise kapcsán fontos szerep jut az újmises szentképeknek, amelyek kizárólag erre az alkalomra készülnek. Hátlapjukon szerepel az újmises jelmondata, az az – általában szentírási – idézet, amelyet a főllesztelt útravalóul választ. A szentképeket a szentmise végén osztják szét a ministránsok a hívek között. Az újmises szentképek egyrészt „szent emlékként” töltik be funkciójukat, másrészt könyvjelzőként is használatosak.

Ugyancsak jelentős szerepet tölt be az újmisen elhangzó áldás szövege. Kétféle áldásról beszélhetünk: A szentmise legelején a szülők egy áldásszöveg kíséretében bocsátják útnak fiukat, mintegy átengedve őt az egyháznak. Ez az áldásfajta ma már nagyon ritka, ugyanúgy, mint ahogy nem ismert az újpap atyai házból való kikérése sem. A korábbiakban ez a két mozzanat szorosán összefüggött egymással. Jóval elterjedtebb – sőt kötelező szokásként él – azonban a hívek és paptestvérek megáldása a szentmise végén. Ennek az áldásnak a nép nagy jelentőséget

¹² RADÓ 1949.

tulajdonít, máig él körében az a mondás, hogy „egy újmiséért érdemes egy csizmát elkoptatni.” Azt azonban már Mihályfi is hangsúlyozza könyvében, hogy a búcsú elnyerése magához az újmiséhez s nem az újmisés áldáshoz kapcsolódik.

A paplakodalom helye és szerepe az újmisés ünnepségben

A hagyományos társadalomban az emberek különböző szerepeket töltenek be, ezeket a szerepeket a közösség szentesíti, ő fogadja el az egyén új szerepét. Ilyen szerep a férjé vagy feleségé, de ilyen a papé is.

A népi értelmezés szerint a pap szentelése során az egyházzal, Krisztussal köt házasságot. A házasságkötés pedig lakodalommal jár, ezért rendeznek a felszentelt számára világi lakodalom helyett paplakodalmat. Mivel egy pap életében a házasságot a cölibátus helyettesíti, valamilyen módon pótolni, kompenzálni igyekeznek az ebből származó hiányt. A kompenzáció ugyanis nem más, mint az ember életében fellépő hiány, elveszett érték valamilyen módon való pótlása, helyettesítése.

A népi felfogás szerint a felszenteléskor a pap házasságra lép Istennel. „Igazából ez egy esküvő. A pap elkötelezi magát Istennek, Jézusnak, az egyház mellett s ezt ünnepeljük a lakodalomban” – mondta az egyik paplakodalmat tartó plébános. Ezért a paplakodalom lényegét tekintve sokban hasonlít a világi lakodalomhoz: „A pap Isten szolgálatára kötelezi el magát, a házastársak ezt közösen élik meg. Mindkettőt Isten adja, mindkettőre Ő hív meg és adja rá áldását. Mindkettőben önmagunk odaajándékozása valósul meg. [...] Tehát a szív odaajándékozása a szeretet lényege, válasza, Ez feltétel nélküli végleges odaadást jelent. Forrása Isten ki nem apadó szeretete. Ennek a megünneplése a lakodalom otthonosságában történik, amelynek van ereje meghívni boldog vagy esetleg kevésbé boldog, különféle bajokkal küszködő embereket is.”

A hiány valamiféle pótlása, kompenzálása nem ritka a néphagyományban, gondoljunk csak a Kunt Ernő által bemutatott halott lakodalomra: „... népünk vélekedése szerint az ember élete a házassággal s a következő nemzedékről való gondoskodással válik igazán teljessé. A házasulandó korban bekövetkező halált tehát ilyen szempontból is nagy veszteségnek tekinti, igyekszik valamiképpen enyhíteni. Az idő előtt, házasulandó korban elhunyt lelke nem nyughat, veszélyessé válhat, mivel korai halála megakadályozta abban, hogy betöltse az ember hivatását? Megházasodjon s családot alapítson. Így, mintegy a lélek megnyugtatóra – mivel általában már készültek, gyújtottak lakodalmára, reászánakoztak –, ellakják a halott lakodalmát.”¹³

A halott lakodalmának esetében – csakúgy, mint a paplakodalomnál is – számos lakodalmi mozzanattal találkozhatunk. A halott – ugyanúgy, mint a pap – a néphit szerint Jézussal lép házasságra, s ezt fejezi ki általában a halottat búcsúztató szöveg is.

¹³ KUNT 1925. 180.

A mai paplakodalom

Korábban már szoltam arról, hogy a mai paplakodalomok másképp szerveződnek, a lakodalmi jelleg csak az ebédben, vacsorában jut kifejezésre. Utaltam arra is, hogy a paplakodalmat mindig valamilyen világi lakodalom mintájára szervezik.

Ennek az eseménynek a lakodalmi jellegét az elmondások szerint ma a több fogásból álló menü, a zene és a tánc (ez utóbbit külön hangsúlyozták) adja meg. Ehhez hozzájárulhatnak még olyan mozzanatok, amelyek kifejezetten a lakodalomokra emlékeztetnek.

A legtöbb újmises ebéd esetében van ugyan valamiféle háttérzene, ez azonban inkább csak aláfestésként, hangulatkeltőként funkcionál. A paplakodalom esetében azonban a zene és a hozzá kapcsolódó tánc központi szerepet kap, így kerül hangsúlyos helyzetbe a lakodalmas zenekar is. Az ő feladata a megfelelő hangulat megteremtése és folyamatos fenntartása. A zene a világi lakodalmon is ismert lakodalmas zenétől semmiben sem különbözik.

A paplakodalmon meglévő tánc az, ami leginkább megosztja a közvéleményt ezzel az eseménnyel kapcsolatban. Sokan ugyanis – főként a plébánosok – a táncot nem tartják az alkalomhoz illőnek, s arra hivatkoznak, hogy a papok és kispapok esetében ez nem illik. S akinek nem tetszik a paplakodalom, főleg a tánc miatt nem tetszik.

Minden lakodalomnak van ugyan egy megszokott modellje, ennek realizálása azonban már egyéneként eltérő lehet. Eppen ezért nem találunk két egyforma paplakodalmat sem.

A legnagyobb meglepetést számomra a gyűjtés során az egyik paplakodalomkor behozott „menyasszonyi torta” jelentette. A tortát – a forгатókönyv szerint – éjjélkor fel is vágták volna, erre azonban nem került sor.¹⁴ Kezdetben magam sem tudtam, hogyan magyarázzam ezt a tortát s végül az újmises volt a segítségemre. Ő ugyanis elmondta, hogy ez egy szép szokás, s ezt ő meg akarta tartani. Magán a paplakodalmon az újmises szónok mutatott rá, hogyan is legalizálható a „menyasszonyi torta” helye a paplakodalmon. Elmondása szerint Délvidéken az a szokás – mivel a lakodalom elképzelhetetlen menyasszonyi tánc nélkül -, hogy a paplakodalomban a menyasszonyt a torta helyettesíti, azon egyszerű összefüggés miatt, hogy mindkettő – a menyasszony és a torta is – fehér.¹⁵ Ebben az esetben tehát a menyasszonyi táncot a torta behozatala és felszeletelése helyettesítette volna.

Szintén lakodalmi szokás az ajándékok nyilvános prezentációja. Igaz, erre nem csak a paplakodalmon, hanem az egyszerű újmises ebédek során is sor kerül. Úgy gondolom azonban, hogy mégis a paplakodalom során válik igazán

¹⁴ Ennek csupán az volt az oka, hogy az ünnepség során nem fogyott el a többi sütemény, s ezért a tortát nem akarták megkezdni. Másnap azonban felvágták, s a vendégek kaptak belőle útravalóul.

¹⁵ Volt még egy alkalom, ahol szintén jelentős szerepet kapott a torta. Ez azonban egy egyszerű újmises ebéd során történt, amikor is az újmises édesanyja egy égetett cukorból készült, templomot ábrázoló tortát ajándékozott meglepetésként a fiának. Az égetett cukorból készült torta ugyancsak sok lakodalom fontos kelléke.

fontossá ez a jelenség. Főként – mint ahogy azt tapasztaltam is – ha az ajándékozást egy vőfélyhez hasonló szerepű specialista közvetítheti is. Ilyen specialista egyetlen egy esetben szerepelt, ekkor viszont az egész ebéd szervezése az ő feladata volt, s az ő ügyességét dicsérte a számos lakodalmi mozzanat megléte is.

Ugyancsak lakodalmi szokás az, hogy az ünneplésről távozók egy dalt kérnek a zenekartól az ifjú pár részére. A paplakodalom esetén az eltávozók szintén egy dallal köszöntötték az újmisést. Elmondásuk szerint azért, mert egyrészt ez is egy szép szokás, másrészt pedig hozzájárul a jó hangulat fokozásához. Azt azonban meg kell jegyezni, hogy a mi esetünkben ez a szokás nem érvényesült igazán, mert csak kevesen tették meg, hogy távoztuk alkalmával dalt küldtek az újmisésnek.

Meg kell említenünk a paplakodalom során elhangzó köszöntéseket, köszöntőket is. A paplakodalom – kötetlenebb volta és hosszú időtartama miatt – lehetővé teszi, hogy bárki köszöntőt, köszönetet mondjon. Ezzel a lehetőséggel azonban általában csak az újmisés, a szülők, a plébános vagy az ünnepi szónok él. Gyűjtésem során én legalábbis ilyen esetekkel találkoztam. Az itt elhangzó beszédek sokkal személyesebb jellegűek, mint az újmisés prédikációk, szerkezetük lazább, több bennük a rögtönzés. Azonban ezek is többnyire az újmisésről, a papi hivatásról szólnak személyesebb hangnemben.

Végezetül pedig egy olyan mozzanatot szeretnék kiemelni, amelyet a szervezők szintén egy lakodalomból lestek el. Igaz ugyan, hogy itt hivatalosan újmisés ebédéről s nem paplakodalomról volt szó, én mégis a paplakodalomok közé soroltam ezt az ebédet, mivel számos lakodalmi mozzanatot tartalmazott. Ezen az ebéden jókívánság-cédulákat készítettek az újmisés számára, amelyekre bármilyen idézet, vers, fohász, köszöntő szöveg rákerülhetett, s amelyeket aztán lufikkal együtt engedtek a levegőbe, miután az újmisés elolvasta a rá vonatkozó jókívánságokat.

A paplakodalomok tehát abban is különböznek az egyszerű újmisés ebédektől, hogy egy ilyen esemény során a szervezők különböző műsorszámokkal szórakoztatják az ünneplő közönséget. A paplakodalom ugyanis időben jóval hosszabb, mint egy egyszerű ebéd, s a fogások közti szüneteket érdekessé kell tenni. A műsorszámok a szórakoztatáson kívül egyéb funkciót is betöltenek: hozzájárulnak ahhoz, hogy a jelen lévők közössége kovácsolódjanak.

Az ilyen eseményeket többféle igény hozza léte. Az egyik ilyen legalapvetőbb igény a szórakozás igénye. A papszentelés és az újmise az újonnan felszentelt rokonságának is az ünnepe, s az ünnepséghöz mindig hozzátartozik a mulatás, a jókedv, a vidámság. Mindezek pedig egy lakodalom keretei között adóttak a leginkább. Egyik káplán beszélgetőtársam hangsúlyozta is, hogy ő azért rendezett paplakodalmat, mert úgy látta, a környezetében erre van meg az igény. Egy kötetlen, vidám együttlétet szeretett volna, s ezt ő egy paplakodalom keretein belül látta leginkább megvalósíthatónak.

A másik igény a megszokás. Az emberek ugyanis nem tudják elképzelni, hogyan lehetne egy pappá szentelést (ami esküvőnek feleltethető meg) megünnepelni, hisz környezetükben ezidáig csak "normális" esküvőket láttak. Éppen

ezért lakodalmat rendeznek a papnak is. Itt tehát a hagyományápolás és a kompenzálás igénye szorosan összekapcsolódik.

Az azonban hangsúlyoznom kell, hogy az a paplakodalom, amit ez az igény hoz létre, sokszor nem is igazán éri el a célját, mert nem válik igazán oldott és örömteli együttlétté. Az emberekben ugyanis valahol az van legbelül, hogy ez ugyan egy lakodalom, de mégsem az.

Összegzésként elmondható, hogy a paplakodalom jelensége egy sajátos újmises ebédnek vagy vacsorának tekinthető. Az újmiséét követő agapé, vendégség profán jellege leginkább egy ilyen ünneplés kereteiben bontakozik ki, holott a kettő – mint ahogy arra korábban már utaltam – szorosan összekapcsolódik egymással. Szimbolikus aktus, misztikus menyegző, annak a személynek a menyegzője, akinek nem „jut” világi lakodalom.

Irodalom

BÁLINT Sándor

1938 *Népünk ünnepei*. Szent István – Társulat, Budapest.
é. n. *Régi szegedi újmises hagyományok*. h. n.

KUNT Ernő

1987 *Az utolsó átváltozás*. Gondolat Kiadó, Budapest.

LONOVICS József

1857 *Népszerű egyházi archeológia*. Bécs.

MIHÁLYFI Ákos

1921 *Az emberek megszentelése*. Szent István Társulat, Budapest.

RADÓ Polikárp

1949 *Újmise. Az első szentmise rendje és szokásai*. Budapest.

VÁRNAGY Antal

1993 *Liturgika*. Lämpás Kiadó, Abaliget.

VERBÉNYI István – ARATÓ MIKLÓS Orbán

1989 *Liturgikus Lexikon*. Ecclesia, Budapest.

THE FIRST MASS AND THE “PRIEST’S WEDDING FEAST”

The first mass can be interpreted as a rite of passage. While it is true that the actual initiation takes place at the ordination, it is together with the first mass that the ordination of a priest acquires its full meaning. At the first mass the community receives the priest and legitimizes his activity, because on the occasion of ordination the priest “only” becomes a member of the church. But we must not forget that before ordination and the first mass there are two other important steps in the life of the novice that lead up to this rite of reception – entry to the seminary and ordination as deacon.

Many customs contributing to the pomp of the occasion are associated with the first mass said independently by the newly ordained priest.

In many places the ordination of a priest is accompanied by the phenomenon known as the “priest’s wedding feast”, that can be regarded as a kind of first mass lunch or supper. The sacral part of the first mass – the church ceremony itself, holy mass – and the agapé that follows are related in a special way. The two are completely intertwined and together give the first mass its special character. The “priest’s wedding feast” is a symbolical act, a mystical marriage, the wedding feast of a person who will not have a secular wedding feast. However, nowadays in many places the event is held mainly to satisfy people’s desire for entertainment.

